

Celý dokument si môžete prečítať na: 10.1787/9789264202030-en

Ukazovatele zeleného rastu v roku 2014

Zhrnutie v slovenčine

Ukazovatele zeleného rastu OECD sú zoradené podľa štyroch hlavných cieľov: ekonomika s nízkymi emisiami uhlíka, ktorá efektívne využíva zdroje; udržiavanie základu prírodného bohatstva; zvyšovanie kvality života obyvateľstva; zavádzanie vhodných politických opatrení a využívanie ekonomických príležitostí, ktoré zelený rast prináša. Na vyjadrenie ústredných prvkov vyrovnaného zeleného rastu sa zameriava šesť hlavných ukazovateľov: produkcia materiálu a emisií uhlíka, ekologicky zameraná multifaktorová produktivita, index prírodných zdrojov, zmeny vo využití a pokrytí pôdy a vystavenie obyvateľov znečistenému vzduchu.

Hlavné posolstvá

Globálna ekonomická a finančná kríza zmiernila niektoré dopady na životné prostredie, Ak vlády neposilnia náležité politické opatrenia, s obnovením rastu sa tieto dopady zintenzívnia a rýchlo prekročia úroveň pred krízou.

Potrebujeme výraznejšie a vytrvalejšie snahy, aby sme dosiahli zlepšenie efektívneho využitia energie a prírodných zdrojov, ktoré zvrátia škodu na životnom prostredí, udržia v ekonomike základy prírodného bohatstva a zvýšia kvalitu života obyvateľstva, To si vyžaduje spoločné úsilie ministerstiev financií, hospodárstva, priemyslu, poľnohospodárstva a ďalších, ktorých politika ovplyvňuje životné prostredie a ktoré podporujú zelený rast. Zásadnú úlohu bude hrať budovanie ľudského kapitálu cez vzdelanie a rozvíjanie zručností.

Zlepšujeme našu efektivitu vo využití prírodných zdrojov a služieb zo životného prostredia?

- Počas posledných 20 rokov sa produktivita životného prostredia v krajinách OECD zvýšila, čo sa týka uhlíkových emisií, energií a materiálov, medzi jednotlivými krajinami a sektormi sú však veľké odchýlky. Rast ekonomiky už nie je priamo úmerný emisiám oxidu uhličitého a spotrebe fosílnych palív; obnoviteľné zdroje energie hrajú čoraz väčšiu rolu v diverzifikácii zdrojov energie a znižovaní ich uhlíkových emisií. V súčasnosti vytvárajú krajiny OECD väčšiu ekonomickú hodnotu na jednotku materiálnych zdrojov, než v roku 1990 a snahy recyklovať odpad sa začínajú vyplácať. Zvyšuje sa tiež využitie živín v poľnohospodárstve a nadbytky sa oproti produkcii znižujú.
- Tieto vývoje spôsobuje kombinácia viacerých faktorov: politické opatrenia, pokles ekonomickej aktivity kvôli kríze, nárast sektoru služieb, prenášanie znečisťujúcej výroby náročnej na zdroje do zahraničia a nárast objemu v obchode.
- V mnohých oblastiach je nárast produktivity malý a ekologický tlak aj naďalej vysoký: uhlíkové emisie stále rastú, fosílna palivá stále zohrávajú najvýznamnejšiu úlohu v energetike, v niektorých prípadoch vďaka podpore zo strany vlády; spotreba materiálnych zdrojov na podporu rastu ekonomiky je aj naďalej vysoká a mnohé vzácne materiály sa vyhadzujú ako odpad.

Udržiavajú sa v našich ekonomikách základy prírodného bohatstva?

- Dostupné informácie, na základe ktorých by sme mohli odhadovať prírodné bohatstvo v jednotlivých krajinách sú neúplné a ich kvalita sa rôzni. V spravovaní obnoviteľných prírodných zdrojov sledujeme kvantitatívny pokrok. Svetová produkcia rýb z morských rybolovov je stabilizovaná, súkromný sektor predstavuje obraz trvalo udržateľného využívania lesov a spotreba obnoviteľných zdrojov pitnej vody je aj napriek zvyšujúcemu sa dopytu aj naďalej stabilná.
- Celkový tlak na prírodné zdroje je však neustále vysoký a v oblasti kvality prírodných zdrojov, ekosystému, ktorý vytvárajú a ich integrovaného spravovania stojíme pred dôležitými výzvami. Oblasť s vysokou biodiverzitou ubúda a mnohé ekosystémy degradujú. Obzvlášť vysoké ohrozenie biodiverzity je v krajinách s vysokou hustotou obyvateľstva a tam, kde využitie pôdy a rozvoj infraštruktúry vedie k zvýšeniu fragmentácie prírodných biotopov. Mnohé druhy živočíchov a rastlín sú ohrozené, tretina svetových populácií rýb je zaťažená nadmerným rybolovom a mnohé lesy ohrozuje znehodnotenie, fragmentácia a premena na iné spôsoby využitia pôdy. Tlak na zdroje vody je aj naďalej vysoký; v niektorých prípadoch môže lokálny nedostatok vody obmedzovať ekonomickú aktivitu.

Prospieva ľuďom zlepšenie ochrany životného prostredia?

- Väčšine obyvateľstva v krajinách OECD prospieva zlepšenie hygienických podmienok; verejné čističky odpadových vôd prinášajú osôb takmer 80% obyvateľov. Vystavenie obyvateľstva vzduchu znečistenému siričitými oxidmi a drobnými časticami je čoraz nižšie. Aj naďalej však zdravie ľudí ohrozuje prízemný ozón, oxidy dusíka a obzvlášť jemné častice. Odhady ceny znečistenia ovzdušia v krajinách OECD poukazujú na to, že ďalšie obmedzenie znečistenia môže byť výrazne prospešné. Čelíme tiež výzvam obnovovania čoraz starších systémov vodovodov a sanitácie a problémom je tiež prístup k efektívnemu čisteniu odpadových vôd v malých usadlostiach alebo izolovaných obydliach.

Vytvára posun k zelenšiemu rastu ekonomické príležitosti?

- Zvyšuje sa snaha krajín zaviesť politiku zeleného rastu podporovaním nových technológií a inovácií a využívaním nástrojov ekonomiky. Porovnateľné informácie o hospodárskych príležitostiach, ktoré politiky zeleného rastu vytvárajú v oblastiach pracovných miest a konkurencieschopnosti sú však stále nedostatočné. Dynamické aspekty zeleného rastu sa len ťažko dajú štatisticky zaznamenať a mnohé snahy o meranie sa zameriavali viac na „zelené aktivity“, než na „zelenú premenu“ ekonomiky a globálnych reťazcov dodávateľov.
- Sektory, ktoré produkujú environmentálne tovary a služby si udržiavajú rastúci (hoci nízky) podiel na ekonomike. Verejné výdavky na výskum a vývoj týkajúci sa životného prostredia a energetickej efektivity vzrástli, rovnako ako percento „zelených“ patentov. Využitie zdanenia týkajúceho sa ochrany životného prostredia rastie, je však v porovnaní so zdanením práce obmedzené. Podpora farmárov, ktorí najviac zaťažujú životné prostredie sa znížila, zároveň sa zvýšil podiel podpory, ktorá zahŕňa požiadavky na ochranu životného prostredia.
- Vytvárajú sa medzinárodné finančné toky, ktoré presadzujú zelenší rast. Aj keď sa trhy s emisiami uhlíka kvôli finančnej kríze a zníženému priemyselnému výstupu scvrkli, objavili sa nové príležitosti v oblasti čistej energie; medzinárodné investičné toky do čistej energie presiahli investície do technológie fosílnych palív. Nové príležitosti sa objavili aj vo finančných inštitúciách, ktoré vydávajú zelené cenné papiere a v exportných úverových agentúrach, ktoré uľahčujú investície súkromného sektora do projektov s hodnotením dopadu na životné prostredie. Rozvojová pomoc na účely ochrany životného prostredia naďalej rastie a pomoc venovaná rozvoju obnoviteľných zdrojov energie presiahla pomoc venovanú neobnoviteľným zdrojom.
- Veľká časť rozvoja sa však stále odohráva okrajovo a politickým opatreniam často chýba koherentnosť, čo podkopáva prechod k zelenému rastu. Krajiny aj naďalej v mnohých ohľadoch podporujú ťažbu a spotrebu fosílnych palív. Okrem toho tiež posun k nízkouhlíkovej ekonomike zdržiavajú rozdiely v zdanení energií, nízke zdanenie palív s vysokým dopadom na životné prostredie a výnimky na spotrebu paliva v niektorých sektoroch. V ich reformách majú krajiny

významnú príležitosť získať vyššie daňové príjmy, a zároveň nákladovo efektívnejšie dosiahnuť environmentálne ciele.

© OECD

Toto zhrnutie nie je úradným prekladom OECD.

Rozmnožovanie tohto zhrnutia je povolené iba za predpokladu, že bude uvedené autorské právo OECD a názov originálnej publikácie.

Viacjazyčné zhrnutia sú preloženými výňatkami z publikácií OECD, pôvodne uverejnených v anglickom a francúzskom jazyku.

K dispozícii sú bezplatne v on-line kníhkupectve OECD: www.oecd.org/bookshop

Viac informácií získate v Divízii autorských práv a prekladov OECD Riaditeľstva verejných záležitostí a komunikácie: rights@oecd.org , fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Navštívte našu webovú lokalitu www.oecd.org/rights

Kompletnú anglickú verziu si môžete prečítať v online knižnici OECD iLibrary!!

© OECD (2013), *Green Growth Indicators 2014*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264202030-en